

CENTRUL
NAȚIONAL ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛDOVA

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. 24-36-41

Nr. 06/2-3766 din „20” 07 2016

La nr.04/1-4163 din 07.07.2016

Ministerul Economiei

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție asupra proiectului de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (cu referire la lichidarea benevolă a afacerii).

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție - 2 file;

Anexa la raportul de expertiză anticorupție – 2 file.

Director

Viorel CHETRARU

Ex: Călin Țepordei
Tel: 0 (22) 257-420

MINISTERUL ECONOMIEI AL REPUBLICII MOLDOVA	
Nr. de intrare	<u>10246</u>
Indexul	<u>01</u> " <u>08</u> " 20 <u>16</u>

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

asupra nivelului coruptibilității proiectului

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(Legea nr.845-XII/1992, Codul fiscal nr.1163-XIII/1997, Codul civil
nr.1107-XV/2002, Legea nr.113-XVI/2007 etc.)

I. EVALUAREA GENERALĂ A PROIECTULUI

1. Evaluarea fundamentării proiectului

1.1 Fundamentarea generală a proiectului

a. **Autor al inițiativei legislative** este Guvernul RM, autor nemijlocit - Ministerul Economiei, ceea ce corespunde art. 73 din Constituție și art. 47(44) din Regulamentul Parlamentului.

b. **Categoria actului legislativ** propus este lege organică, ceea ce corespunde art. 72 din Constituție și art.art. 6-11, 35 din Legea privind actele legislative, nr.780-XV din 27.12.2001.

c. **Scopul promovării proiectului.** Potrivit autorului scopul proiectului constă în simplificarea operațiunilor legate de lichidarea benevolă a afacerii, în special a aspectelor fiscale, contabile și cele ce țin de onorarea obligațiilor față de bugetul de stat.

Astfel, proiectul prevede norme cu privire la declarația cu privire la impozitul pe venit (termenele de declarare și perioadele de raportare), impozitarea plăților de lichidare, anularea statutului de pătitor de T.V.A., controlul fiscal în legătură cu lichidarea contribuabilului și stingerea obligațiilor fiscale.

d. **Suficiența argumentării.** Argumentele invocate de autor în nota informativă justifică necesitatea promovării proiectului, fiind reliefate argumente elocvente, care evidențiază temeiul legal și necesitatea elaborării proiectului.

1.2 Fundamentarea economico-financiară a proiectului

Deși autorul menționează că pentru mentenanța legăturii electronice între autoritățile implicate în cadrul procesului de lichidare și asigurarea unui flux securizat de informații vor fi necesare cheltuieli suplimentare, nu sunt prezentate date exacte cu privire la volumul alocațiilor bugetare necesare.

Considerăm necesar completarea notei informative cu informație exhaustivă cu privire la mijloacele financiare necesare implementării proiectului, în caz contrar, realizarea prevederilor acestuia nu vor avea acoperire financiară.

1.3 Analiza impactului de reglementare a proiectului

Proiectul a fost supus analizei impactului de reglementare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător nr. 235/20.07.2006.

1.4 Promovarea sau prejudicierea intereselor de grup ori individuale, în lipsa unei justificări a interesului public

Amendamentele propuse de autor promovează interesele agenților economici în proces de încetare a activității. Persoanele menționate vor avea posibilitatea de a lichida afacerea în termeni mai mici și cu cheltuieli reduse. În același timp, interesul public general nu va fi prejudiciat.

2. Evaluarea compatibilității proiectului cu standarde anticorupție

Proiectul supus expertizei nu reglementează expres domeniul anticorupție, motiv din care compatibilitatea acestuia cu standardele internaționale anticorupție nu este evaluată. Totodată, date fiind obiecțiile expuse în acest raport cu privire la neîntrunirea rigorilor de expertiză anticorupție, considerăm proiectul insuficient compatibil cu standardele naționale anticorupție.

Asigurarea transparenței în procesul decizional. Fiind plasat pe pagina web oficială a Ministerului Economiei la momentul examinării, proiectul întrunește cerințele impuse de prevederile Legii privind transparența în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008.

II. EVALUAREA ÎN FOND A PROIECTULUI

1. Formulări lingvistice ambigue

Textul proiectului corespunde tehnicii legislative și normative, regulilor limbajului și expresiei juridice.

2. Conflicte ale normelor de drept

Art.11 alin.5 – art.83, alin.(6) din Codul fiscal va avea următorul cuprins: organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice, reprezentanței permanente, formelor organizatorice cu statut de persoană fizică este obligat, în termen de 3 zile lucrătoare de la data înregistrării dizolvării acestora, să informeze despre acest fapt organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat.

Menționăm că art.166 din Codul fiscal stabilește deja obligativitatea organului care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice de a informa organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat despre dizolvarea agentului economic. Respectiv, norma propusă de autor este inutilă și

nu va aduce careva schimbări.

Recomandarea: Recomandăm excluderea normei propuse de autor.

3. Norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb

Nu sînt identificate norme de trimitere, de blanchetă și norme în alb, capabile să genereze coruptibilitate.

4. Discreții excesive ale autorităților publice

Art.11 alin.8 – completarea Codului fiscal cu art.168/2 alin.(2) în următoarea redacție: în cazul în care controlul fiscal nu este efectuat în termenul stabilit de alin.(1) se consideră că obligațiile fiscale înregistrate în contul unic al contribuabilului la data următoare expirării termenului stabilit de alin.(1) sunt recunoscute și acceptate.

Amendamentul propus de autor este unul discreționar și va institui o pîrghie legală pentru Serviciul Fiscal de Stat de a și neglija atribuțiile. Or, norma menționată va permite selectarea arbitrară a agenților economici la care urmează a fi făcut controlul fiscal. Mai mult, există riscul apariției înțelegerilor între agenții economici și funcționarii Serviciului fiscal în vederea evitării efectuării controalelor și tăinuirii ilegalităților.

Recomandarea: Recomandăm revizuirea normei în vederea stabilirii unui mecanism care să prevadă expres în ce cazuri controlul poate fi omis, și în același timp să prevadă obligativitatea efectuării controalelor la întreprinderile cu risc sporit de încălcări.

5. Cerințe excesive pentru exercitarea drepturilor persoanelor

Nu sînt identificate cerințe excesive, care să depășească cadrul rezonabil pentru realizarea drepturilor sau obligațiilor subiecților vizați.

6. Accesul limitat la informație, lipsa transparenței

Ca obiecție generală asupra proiectului.

Prevederile proiectului stabilesc condiții noi pentru lichidarea unei afaceri. În acest sens, informarea publicului larg cu privire la cerințele impuse reprezintă o măsură indispensabilă pentru realizarea eficientă a scopului propus de autor.

Recomandarea: În vederea evitării situațiilor de incertitudine cu privire la noile cerințe în procesul de lichidare a afacerii, recomandăm completarea proiectului cu o normă care să stabilească expres obligativitatea guvernului de a plasa noile cerințe în sursele de informare în masă.

7. Lipsa sau insuficiența mecanismelor de control

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune aplicarea cărorva mecanisme suplimentare de control.

8. Responsabilitate și sancțiuni necorespunzătoare

Proiectul nu implică careva responsabilități și nu necesită referințe exprese la responsabilitate și sancțiuni aplicate pentru încălcarea prevederilor sale.

9. Alte obiecții

Art.11 alin.3 – completarea art.24 din Codul fiscal cu alin.(21) cu următorul cuprins:

(21) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de persoana juridică, reprezentanța permanentă și formele organizatorice cu statut de persoană fizică în legătură cu lichidarea sa, cu excepția cheltuielilor/pierderilor ce țin de reevaluarea activelor, casarea activelor care nu pot fi lichidate, precum și casarea creanțelor care nu pot fi recuperate.

Evidențiem că alin.(21) al art.24 din Codul fiscal, actualmente stabilește dreptul de a deduce cheltuielile suportate pentru acordarea burselor private. Respectiv, în redacția propusă de autor, această oportunitate va fi exclusă nejustificat.

Recomandarea: Norma propusă de autor urmează a fi completată la art.24 alin.(22).

Art.11 alin.8 – completarea Codului fiscal cu art.168/2 alin.(6): [...] în termenul indicat la alin.(1) art.168, organul fiscal inițiază de sine stătător controlul fiscal la fața locului.

Autorul a indicat eronat articolul la care face trimitere. Astfel, alin.(1) al art.168 din Codul fiscal nu stabilește nici un termen.

Recomandarea: În vederea indicării corecte a normei la care se face trimitere, la cifra „168” va fi adăugat indicelul 1.

Expertiza a fost efectuată în temeiul Regulamentului cu privire la organizarea procesului de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 977 din 23.08.2006, în condițiile Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin ordinul directorului Centrului Național Anticorupție nr. 62 din 19.04.2013, de către

Teodor Călin
Inspector al Direcției legislație și expertiză anticorupție
26 Iulie 2016

Prezentul raport este publicat pe pagina oficială a
Centrului Național Anticorupție - www.cna.md

**Anexa la raportul de expertiză anticorupție
asupra nivelului coruptibilității proiectului**

de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea nr.845-XII/1992, Codul fiscal nr.1163-XIII/1997, Codul civil nr.1107-XV/2002, Legea nr.113-XVI/2007 etc.)

Nr.	Norma	Factori de coruptibilitate si alte obiecții	Analiza	Recomandarea
1	Art.II alin.5 – art.83, alin.(6) din Codul fiscal va avea următorul cuprins: organul care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice, reprezentanței permanente, formelor organizatorice cu statut de persoană fizică este obligat, în termen de 3 zile lucrătoare de la data înregistrării dizolvării acestora, să informeze despre acest fapt organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat.	Prevederi incompatibile cu legislația în vigoare	Menționăm că art.166 din Codul fiscal stabilește deja obligativitatea organului care a efectuat înregistrarea de stat a persoanei juridice de a informa organul teritorial al Serviciului Fiscal de Stat despre dizolvarea agentului economic. Respectiv, norma propusă de autor este inutilă și nu va aduce careva schimbări.	Recomandăm excluderea normei propuse de autor.
2	Art.II alin.8 – completarea Codului fiscal cu art.168/2 alin.(2) în următoarea redacție: în cazul în care controlul fiscal nu este efectuat în termenul stabilit de alin.(1) se consideră	Competența de a aplica prevederea/luarea deciziei fără criterii clare	Amendamentul propus de autor este unul discreționar și va institui o pîrghie legală pentru Serviciul Fiscal de Stat de a-și neglija atribuțiile. Or, norma menționată va permite selectarea arbitrară a agenților economici la care urmează a fi făcut controlul fiscal.	Recomandăm revizuirea normei în vederea stabilirii unui mecanism care să prevadă expres în ce cazuri controlul poate fi omis, și în același timp să

	că obligațiile fiscale înregistrate în contul unic al contribuabilului la data următoare expirării termenului stabilit de alin.(1) sunt recunoscute și acceptate.		Mai mult, există riscul apariției înțelegerilor între agenții economici și funcționarii Serviciului fiscal în vederea evitării efectuării controalelor și tănuirii ilegalităților.	prevadă obligativitatea efectuării controalelor la întreprinderile cu risc sporit de încălcări.
3	Ca obiecție generală asupra proiectului.	Acces limitat la informație	Prevederile proiectului stabilesc condiții noi pentru lichidarea unei afaceri. În acest sens, informarea publicului larg cu privire la cerințele impuse reprezintă o măsură indispensabilă pentru realizarea eficientă a scopului propus de autor.	În vederea evitării situațiilor de incertitudine cu privire la noile cerințe în procesul de lichidare a afacerii, recomandăm completarea proiectului cu o normă care să stabilească expres obligativitatea guvernului de a plasa noile cerințe în sursele de informare în masă.
4	Art.II alin.3 – completarea art.24 din Codul fiscal cu alin.(21) cu următorul cuprins: (21) Se permite deducerea cheltuielilor suportate de persoana juridică, reprezentanța permanentă și formele organizatorice cu statut de persoană fizică în legătură cu lichidarea sa, cu excepția cheltuielilor/pierderilor ce țin de reevaluarea activelor, casarea activelor care nu pot fi lichidate, precum și casarea	Alte obiecții	Evidențiem că alin.(21) al art.24 din Codul fiscal, actualmente stabilește dreptul de a deduce cheltuielile suportate pentru acordarea burselor private. Respectiv, în redacția propusă de autor, această oportunitate va fi exclusă nejustificat.	Norma propusă de autor urmează a fi completată la art.24 alin.(22).

	creanțelor care nu pot fi recuperate.			
5	Art.II alin.8 – completarea Codului fiscal cu art.168/2 alin.(6): [...] în termenul indicat la alin.(1) art.168, organul fiscal inițiază de sine stătător controlul fiscal la fața locului.	Alte obiecții	Autorul a indicat eronat articolul la care face trimitere. Astfel, alin.(1) al art.168 din Codul fiscal nu stabilește nici un termen.	În vederea indicării corecte a normei la care se face trimitere, la cifra „168” va fi adăugat indicele 1.

MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA

str. 31 August 1989, nr. 82
MD-2012, mun. Chișinău,
tel.: 0 22 23 47 95, fax: 0 22 23 47 97
www.justice.gov.md

22.04.16 nr. 03/9019
La nr.04/1-1464 din 07.07.2016

Ministerul Economiei

Referitor la examinarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative, comunicăm următoarele.

La Art. II Codul fiscal nr. 1163 din 24 aprilie 1997:

La art. 12 se va ține cont, că în conformitate cu art. 86 din Codul civil procedura de dizolvare nu duce în mod obligatoriu la lichidare, acestea fiind două noțiuni distincte. În acest sens urmează a fi revăzut întreg textul proiectului.

La Art. 12¹ alin. (3) nu este clar care totuși se consideră perioada fiscală, cea pînă la prezentarea declarației prealabile cu privire la impozitul pe venit sau cea pînă la prezentarea declarației finale cu privire la impozitul pe venit.

La propunerea de completare a art. 90 cuvintele „se introduc” se vor substitui cu cuvintele „se completează”.

La art. 90 alin. (2) se va ține cont că impozitul pe venit trebuie să se calculeze din diferența dintre suma îndreptată spre achitare și valoarea (suma) achitată de beneficiar pentru achiziționarea cotei de participare sau altor instrumente financiare (de capital) care oferă dreptul la o cotă (creanță) în caz de lichidare. De asemenea, se va revedea modul de utilizare a termenilor de „contribuabil” și „beneficiar” în cadrul art. 90.

La art. 113 alin. (6) referința la modul de anulare a înregistrării în calitate de contribuabil al TVA nu este exactă, deoarece la alin. (2) lit d) este indicat temeiul și nu modul de anulare a înregistrării.

La art. 168¹ alin. (2) cuvîntul „calendaristice” urmează a fi exclus, deoarece există prezumția că sunt calculate zilele calendaristice, dacă nu este indicat expres că se calculează zilele lucrătoare. Obiecția este valabilă pentru tot textul proiectului. Textul alin. (4) urmează a fi revizuit, deoarece a fost omisă reprezentanța permanentă.

La art. 168² alin. (1) urmează a se specifica concret la care criterii de risc se face referire. Referitor la controlul fiscal în legătură cu lichidarea urmează de a se revizui în acest sens și proiectul de lege privind amendarea Legii nr. 131 din 8 iunie 2012 privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător și a cadrului legal conex, deoarece proiectul menționat la propunerea de completare cu art. 1¹ nu conține decît reguli speciale pentru inițierea controlului inopinat, fără evaluarea criteriilor de risc și nota de motivare, doar în privința procedurii de eliberare a actului permisiv și/sau a licenței. În același timp, prezentul proiect privind stabilirea unor norme de optimizare sub aspect fiscal și contabil a procedurilor legate de lichidarea dezvoltă a afacerii se referă și la controlul fiscal în legătură cu lichidarea, care deși se efectuează urmare a evaluării riscurilor nu trebuie să asigure respectarea prevederilor de la art. 19 din Legea nr. 131 din 8 iunie 2012.

MINISTERUL ECONOMIEI AL REPUBLICII MOLDOVA		
Nr. de intrare	9897	
Indexul	20	07
		2016

Din interpretarea alin. (3) și alin. (1), (6) art. 168² rezultă că în cazurile prevăzute la alin. (1) controlul este altul decât cel cameral, adică la fața locului.

De asemenea, se va revedea denumirea Comisiei Naționale de Asigurări în Medicină de la alin. (4) al articolului. Alin. (6) art. 168² urmează a fi revizuit, deoarece nu este clar ce se are în vedere prin „inițiază de sine stătător controlul fiscal la fața locului”.

Prevederile art. 168³ referitor la responsabilitatea stingerii obligațiilor fiscale ale agentului economic menționăm, că acestea urmează a fi revizuite prin prisma Codului civil, care potrivit art. 68 prevede că persoana juridică răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul ce îi aparține. De asemenea, referitor la lichidator acesta nu răspunde pentru obligațiile fiscale ale agentului economic. La alin. (3) art. 168³ referitor la limita răspunderii patrimoniale pentru persoana fizică menționăm, că legislația nu prevede insolvabilitatea persoanei fizice. Persoana fizică răspunde cu întreg patrimonial său.

La Art. III Codul civil nr. 1107 din 6 iunie 2002:

La propunerea de modificare a art. 76 cuvintele „partea introductivă a alineatului” se vor substitui cu cuvântul „alin.”, deoarece art. 76 nu are parte introductivă. De asemenea, menționăm, că art. 76 din Codul civil se referă la fuziune pe când obiectul de reglementare al proiectului este simplificarea procedurii de lichidare benevolă. Astfel, considerăm nejustificată restrângerea termenului de 2 luni pentru prezentarea obiecțiilor de către creditori, alte persoane interesate în privința fuziunii sau dezmembrării, conform amendamentului propus la art. 82 alin. (1).

La Art. V Legea nr. 220 din 19 octombrie 2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali:

La art. 37 alin. (6) utilizarea cuvântului „consumînd” se va revedea, deoarece nu este propriu pentru acțiunea de extragere, consultare sau accesare a datelor.

La Art. VII textul „și va asigura ca actele normative departamentale să fie aduse în concordanță cu prezenta lege” urmează a fi exclus, deoarece potrivit art. 13 din Legea nr. 317-XV din 18 iulie 2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, categoria actului normativ, include și actele normative departamentale.

Totodată, proiectul urmează a fi supus unei expertize anticorupție pentru a se verifica dacă corespunde standardelor anticorupție naționale și internaționale, precum și pentru a preveni apariția de noi reglementări care favorizează sau pot favoriza corupția (a se vedea art. 22 din Legea nr. 780 din 27 decembrie 2001). De asemenea, la proiectul de lege urmează a fi anexat procesul-verbal al grupului de lucru ce a efectuat analiza impactului de reglementare a prevederilor proiectului.

Suplimentar, vă comunicăm, că nota informativă necesită a fi semnată de persoana responsabilă.

Viceministru

Nicolae EȘANU